

Sinteză monetară nr.4*2000

Aprilie

Inflația

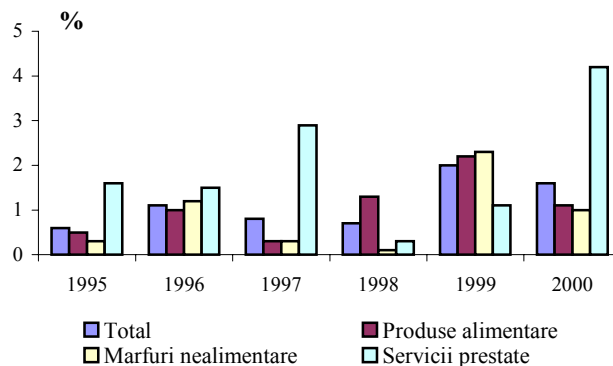
În aprilie rata inflației a constituit 1.6 la sută. La produsele alimentare prețurile s-au majorat cu 1.1 la sută, la mărfurile nealimentare – cu 1.0 la sută și la serviciile prestate populației – cu 4.2 la sută (graficul nr.1).

La capitolul produse alimentare majorări de prețuri au avut loc la pâine – cu 5 la sută, la carne și preparate din carne – cu câte 3.3 la sută. Concomitent s-au diminuat prețurile la ouă – cu 8.3 la sută, la legume – cu 4 la sută.

Cele mai mari creșteri ale prețurilor au fost înregistrate la serviciile prestate populației de către rețelele electrice - cu 24 la sută.

De la începutul anului prețurile de consum au crescut cu 6.0 la sută, cu o rată medie lunară de 1.45 la sută. În valoare anuală creșterea prețurilor de consum a constituit 18.9 la sută (pe când în luna aprilie 1999 - 32 la sută). Față de luna aprilie 1999 prețurile de consum au crescut cu 38.9 la sută.

Graficul nr.1. Creșterea prețurilor în structura (aprilie)

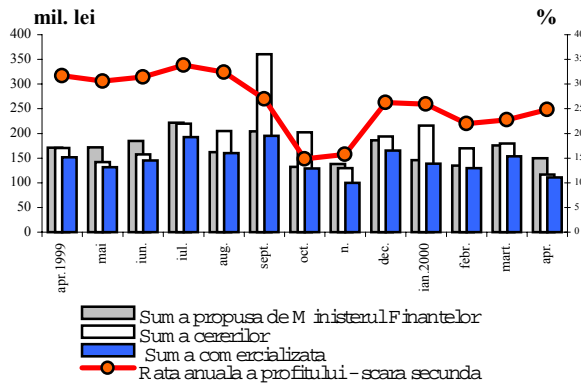

Operațiunile pe piața hârtiilor de valoare de stat

Rata de bază a BNM pentru creditele acordate pe termen scurt și pe termen mediu (până la 5 ani) în luna aprilie a continuat tendința descendentă, urmărită în lunile precedente, micșorându-se cu 1 punct procentual și constituind 29 la sută anual. Concomitent rata respectivă pentru creditele pe termen lung s-a menținut la nivelul lunii martie de 17 la sută.

Pentru realizarea obiectivelor politicii monetare Banca Națională a Moldovei a desfășurat în cadrul **operațiunilor de piață deschisă**, după o pauză de cinci luni, o licitație REPO de cumpărare. Prin intermediul acestei licitații cele două bănci participante au primit resurse creditoare pe termen de o lună în volum de 2.1 mil. lei (în valoare nominală), contra unei rate REPO medii ponderate în mărime de 20.75 la sută.

Graficul nr. 2. Totalurile licitațiilor de comercializare a hârtiilor de valoare de stat

Pe *piața primară* în perioada de referință s-a resimțit o scădere considerabilă (cu 35 la sută) a cererii față de hârtiile de valoare de stat, care au coborât până la 116.8 mil. lei (graficul nr.2). Fapt ce a influențat diminuarea volumului nominal al HVS comercializate până la 110.8 mil. lei, sau cu 27.8 la sută mai puțin decât în luna precedentă. De menționat că,

scăderea acestor indicatori a fost cauzată, în special, de faptul că luna martie a cuprins 5 zile de licitații, iar luna aprilie – 4. Dacă recalculăm volumul cererii și cel al comercializării în mediu pe o zi de licitații, obținem că în aprilie comparativ cu luna precedentă cererea (29.2 mil. lei) s-a micșorat cu 18.7 la sută, iar comercializarea (27.7 mil. lei) cu 9.8 la sută.

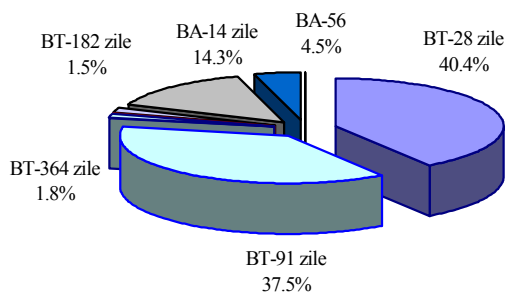
Rata nominală a profitului în luna gestionară a constituit 24.8 la sută, față de 22.8 la sută în luna martie.

În dinamica lunară cea mai pronunțată scădere a cererii s-a înregistrat în prima jumătate a lunii și, în special, la bonurile cu termenul de circulație mai îndelungat. Reieșind din aceasta, spre finele lunii Ministerul Finanțelor a substituit 3 la sută din oferta bonurilor cu termenul de circulație de 91 de zile cu bonuri de acoperire a decalajului de casă (BA) cu termenul de circulație de 56 zile.

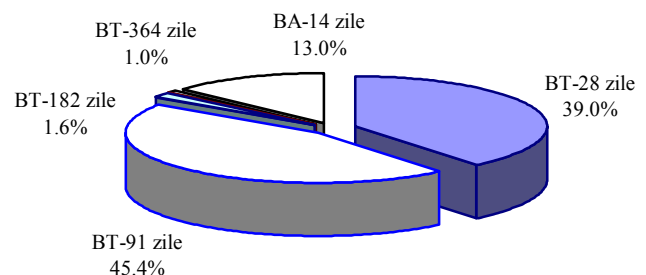
Cu toate acestea, în aprilie Ministerul Finanțelor a reușit să plaseze doar 73.8 la sută din volumul propus (150 mil. lei), fapt, ce în prezența răscumpărării HVS emise anterior în volum de 127.6 mil. lei, a cauzat scăderea indicatorului finanțării nete a bugetului din contul HVS până la minus 21.4 mil. lei.

Din volumul comercializat în luna gestionară sectorului bancar i-a revenit 91 la sută față de 92.6 la sută în luna martie. Respectiv, s-a majorat ponderea HVS procurate de clienții băncilor – investitorii autohtoni.

Graficul nr. 3. Structura comercializării HVS în aprilie 2000

Graficul nr.4. Structura comercializării HVS în martie 2000

În structura volumului HVS comercializat pe parcursul lunii, comparativ cu luna precedentă s-a majorat cu 2.7 puncte procentuale ponderea bonurilor cu termenul de circulație până la 28 zile, în defavoarea celor cu termenul de circulație mai îndelungat (graficele nr. 3, 4).

La 28.04.2000 în circulație se aflau HVS în valoare nominală de 2049 mil. lei, sau cu 2.4 la sută mai puțin față de finele lunii martie.

Tabelul nr.1. **HVS în circulație după deținători la sfârșitul perioadei (%)**

	apr. 1999	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.	ian. 2000	febr.	mart.	apr.
În portofoliul BNM (inclusiv în calitate de gaj)	86.1	87.7	88.3	87.0	85.7	82.1	82.5	84.6	86.7	86.8	87.6	87.4	87.8
În portofoliul băncilor comerciale	10.9	9.8	9.5	11.2	12.6	15.4	15.7	13.8	12.3	12.2	11.4	11.7	11.2
În portofoliul clienților băncilor	3.0	2.5	2.2	1.8	1.7	2.5	1.8	1.6	1.0	1.0	1.0	0.9	1.0

Piața creditelor și a depozitelor

În aprilie curent *volumul creditelor acordate* economiei a alcătuit 151.6 mil. lei și a scăzut față de luna precedentă cu 42.4 mil. lei (21.9 la sută). De menționat că, circa 85 la sută din reducere (36.2 mil. lei) a revenit resurselor creditoare eliberate persoanelor juridice.

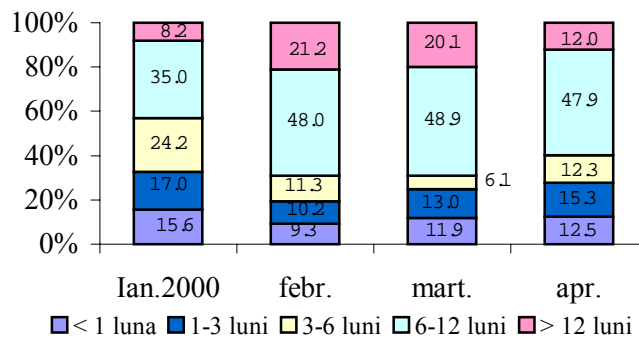
Volumul creditelor acordate în monedă națională s-a cifrat la 92.7 mil. lei, fiind inferior celui din martie cu 33.1 mil. lei. Dinamica negativă a acestor credite n-a fost determinată de influența factorilor sezonieri, ci de reducerea cererii de credite.

În structura creditelor acordate în monedă națională au continuat să prevaleze creditele pe termen de peste 6 luni, deși ponderea lor în totalul creditelor în MDL s-a micșorat cu 9.1 puncte procentuale (graficul nr.5). De menționat că, în creștere au fost numai creditele pe termen de 3-6 luni (49 la sută), a căror cotă în volumul total al creditelor în MDL s-a majorat până la 12.3 puncte procentuale.

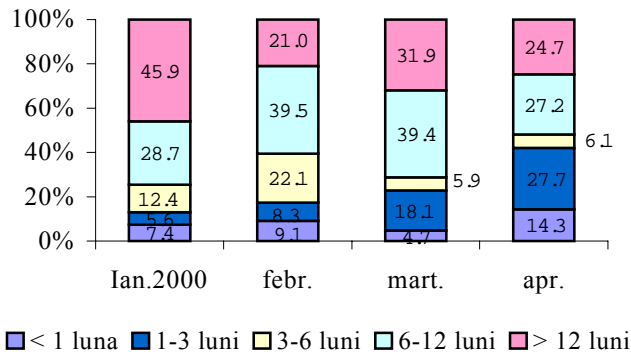
Rata medie a creditelor în monedă națională în aprilie a constituit 35.7 la sută, fiind în ascensiune ușoară (cu 0.4 puncte procentuale) față de luna precedentă.

Volumul creditelor acordate în valută străină s-a micșorat în luna gestionară cu 9.3 mil. lei și a constituit 58.9 mil. lei. Exprimată în dolari SUA, suma creditelor respective s-a redus cu 0.8 mil. USD.

Graficul nr. 5. Structura creditelor acordate de bancile comerciale (în MDL)

Graficul nr. 6. Structura creditelor acordate de bancile comerciale (în valuta straina)

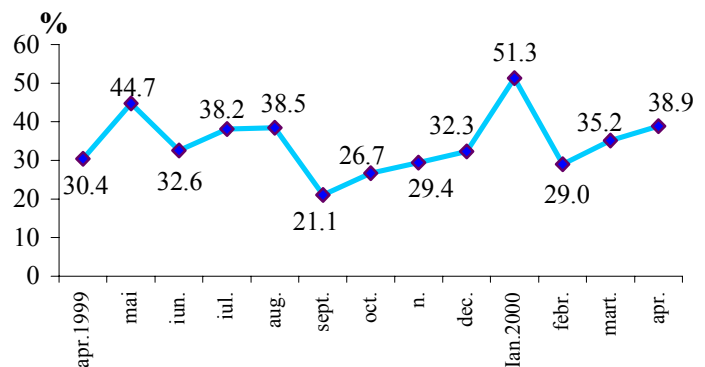
În structura creditelor acordate în valută străină în perioada analizată s-a consemnat creșterea volumului creditelor alocate pe termen de până la 3 luni (cu 59.4 la sută), fapt ce a condiționat sporirea cu 19.2 puncte procentuale a ponderii creditelor respective în volumul total al creditelor valutare (graficul nr.6). Ponderea resurselor acordate pe termen de

3-6 luni s-a menținut la nivelul lunii precedente, deși volumul acestora a scăzut cu 10.8 la sută.

Dobânda medie la creditele în valută străină s-a majorat în luna de referință cu 1.6 puncte procentuale și s-a stabilit la nivelul de 18.3 la sută.

Deși volumul creditelor acordate în valută străină a fost în regres, în aprilie a continuat să crească ponderea lor în volumul total al creditelor, atingând 38.9 la sută (graficul nr.7).

Graficul nr.7. Ponderea creditelor în valuta straina

Volumul total al depozitelor

atrase la termen în luna de referință a fost inferior volumului recepționat în martie cu 8.5 mil. lei, sau 5.7 la sută, cifrându-se la 139.4 mil. lei. Această evoluție se datorează reducerii substanțiale (cu 39.1 la sută) a depunerilor în monedă națională, ce nu a fost compensată de creșterea depunerilor în valută străină.

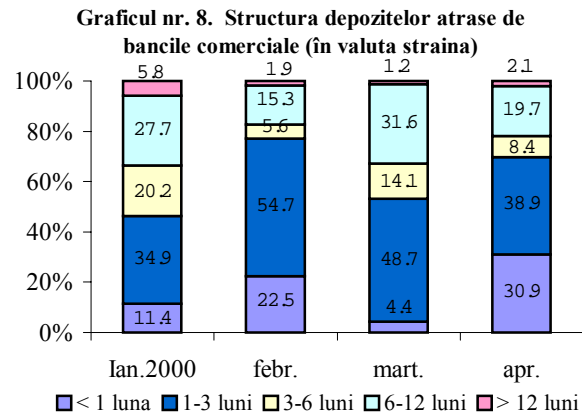
Depozitele în monedă națională au constituit 55.0 mil. lei, reducându-se cu 35.3 mil. lei comparativ cu luna precedentă. În componența depozitelor atrase la termen în monedă națională, spre deosebire de luna martie, majoritatea depunerilor, cu excepția depunerilor cu termen de 6-12 luni, s-au diminuat în valoare absolută. Creșterea ponderii s-a înregistrat la depunerile pe termen de 1-3 luni (cu 5.5 puncte procentuale) și la cele pe termen de 6-12 luni (cu 28.3 puncte procentuale).

Rata medie a dobânzii constituită la depozitele la termen în monedă națională pe sistemul bancar a crescut în aprilie cu 6.0 puncte procentuale, atingând 28.7 la sută.

Depunerile la termen în valută străină s-au majorat cu 46.4 la sută, însumând 84.5 mil. lei. În contrast cu luna precedentă, depunerile populației au scăzut cu 26.4 la sută, depunerile agenților economici valorificând de această dată un excedent de 6.7

mil. lei. Recalculate în USD depozitele în valută străină au constituit 6.7 mil. USD, sporind cu 45.9 la sută .

În perioada de referință în structura angajamentelor în valută străină au fost dominante depunerile pe termen de până la 3 luni (69.8 la sută), ponderea lor în totalul angajamentelor valutare majorându-se față de luna precedentă cu 16.7 puncte procentuale (graficul nr.8). În creștere, spre deosebire de luna martie, au fost depozitele pe termen de peste 12 luni (de 2.5 ori), ceea ce a condiționat ridicarea nivelului acestora în totalul mijloacelor atrase în valută străină cu 0.9 puncte procentuale.

Rata medie a dobânzii la depozitele în valută străină în aprilie a crescut cu 0.3 puncte procentuale, constituind 5.2 la sută.

Dinamica sporită a volumului depozitelor la termen în valută străină a contribuit la creșterea bruscă a nivelului dolarizării depozitelor de la 39.0 la sută în martie până la 60.6 la sută în aprilie.

În perioada analizată s-a menținut depășirea volumului total al creditelor asupra volumului depozitelor atrase la termen, deși această depășire s-a redus față de luna martie cu 33.9 mil. lei.

Schimbările ce au avut loc pe piața creditelor și depozitelor în luna de referință pot fi rezumate astfel:

- ✓ s-au micșorat volumele creditelor acordate și al depozitelor atrase în monedă națională;
- ✓ s-a redus volumul creditelor acordate și a crescut cel al depozitelor atrase de băncile comerciale în valută străină;
- ✓ au sporit ratele medii la creditele acordate și depozitele atrase în MDL;
- ✓ s-au majorat ratele medii la creditele acordate și depozitele atrase în valută străină;
- ✓ s-a diminuat marja de intermediere la creditele în monedă națională, concomitent majorându-se cea în valută străină.

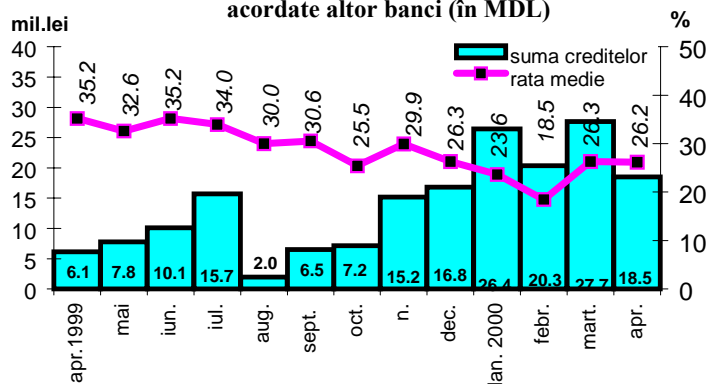
Tabelul nr.2. Rata medie a dobânzii la credite și angajamente (%)

	Rata medie la credite în MDL	Rata medie la angajamente în MDL	Marja (MDL)	Rata medie la credite în valută străină	Rata medie la angajamente în valută străină	Marja (valută străină)
apr. 1999	35.05	23.81	11.24	21.13	5.61	15.52
mai	35.10	27.39	7.71	19.49	5.03	14.46
iun.	36.10	31.39	4.71	18.66	4.10	14.56
iul.	34.72	27.40	7.32	19.91	4.71	15.20
aug.	34.80	26.78	8.02	17.94	4.98	12.96
sept.	36.71	27.38	9.33	19.28	4.90	14.38
oct.	35.38	26.40	8.98	20.21	5.09	15.12
n.	35.87	25.84	10.03	21.00	4.64	16.36
dec.	35.25	27.77	7.48	19.14	5.14	14.00
ian. 2000	35.40	24.73	10.67	18.62	4.48	14.14
febr.	31.73	26.10	5.63	21.45	5.22	16.23
mart.	35.24	22.72	12.52	16.74	4.87	11.87
apr.	35.65	28.73	6.92	18.33	5.17	13.16

În luna aprilie **volumul operațiunilor pe piața interbancară** a însumat 18.5 mil. lei și a scăzut cu 33.0 la sută. Tranzacții în valută străină nu s-au efectuat.

Rata medie a dobânzii la creditele în monedă națională (graficul nr.9) în perioada analizată s-a diminuat cu 0.1 puncte procentuale și a constituit 26.2 la sută.

Graficul nr. 9. Rata medie și volumul creditelor acordate altor bănci (în MDL)

Masa monetară

Masa monetară (M3) pe parcursul lunii aprilie s-a micșorat cu 6.2 mil. lei, iar M2 (masa monetară în lei) s-a majorat cu 37.7 mil. lei.

Reducerea indicatorului M3 a fost determinată de micșorarea volumului depozitelor totale, care după o creștere consecutivă pe parcursul lunilor precedente ale anului curent, în luna aprilie s-au redus cu 84.6 mil. lei. Scăderea depozitelor totale a fost influențată, în special, de reducerea depozitelor la vedere ale persoanelor juridice atât în monedă națională, cât și în valută străină (cu 51.2 și 44.2 mil. lei respectiv). De menționat că, majorarea indicatorului M2 a fost cauzată de creșterea cu 76.3 mil. lei a volumului banilor în circulație.

Activele externe nete (conv.) deținute de sistemul bancar s-au redus cu 2.7 mil. USD, alcătuind 50.6 mil. USD. În structură s-a consemnat diminuarea activelor

externe nete deținute de BNM (cu 0.6 mil. USD) și de băncile comerciale (cu 2.1 mil. USD).

Activele interne nete pe sistemul bancar s-au majorat cu 14.4 mil. lei (0.6 la sută). În luna aprilie datoria Guvernului față de sistemul bancar s-a redus cu 6.1 mil. lei, inclusiv datoria Guvernului față de BNM - cu 12.1 mil. lei. La diminuarea datoriei Guvernului au dus încasările nete în volum de 10.3 mil. lei și rambursarea creditului - 24.7 mil. lei.

Pe parcursul perioadei de referință au fost reperfectate creditele acordate anterior de către BNM Ministerului Finanțelor în sumă de 272.8 mil. lei, fapt ce n-a influențat evoluția datoriei Guvernului.

Totodată depozitul valutar al Guvernului s-a micșorat cu 23.1 mil. lei, ca urmare a onorării datoriei externe de stat.

Creșterea creditelor alocate în economie cu 36.7 mil. lei în aprilie s-a produs datorită majorării volumului creditelor atât celor în MDL – cu 14.9 mil. lei, cât și a celor în valută străină – cu 21.8 mil. lei. Ultimele, exprimate în USD au crescut cu 1.2 mil. USD.

În luna aprilie datoria băncilor comerciale față de BNM s-a majorat cu 7.8 mil. lei și a constituit 110.6 mil. lei. Creditele rambursate de către băncile comerciale au constituit 0.5 mil. lei. În perioada dată a avut loc răscumpărarea la termen a HVS prin acordurile REPO în sumă de 5.2 mil. lei, precum și procurarea HVS prin acordurile REPO în volum de 2.0 mil. lei.

Ponderea creditelor acordate băncilor comerciale de către BNM în volumul creditului intern pe BNM a crescut de la 7.0 la sută în luna precedentă până la 7.5 la sută în aprilie, fapt ce denotă scăderea ponderii datoriei Guvernului în volumul creditului intern pe BNM. Ponderea resurselor acordate de BNM băncilor comerciale în volumul total al creditelor în economie a crescut cu 0.3 puncte procentuale și a constituit 6.2 la sută.

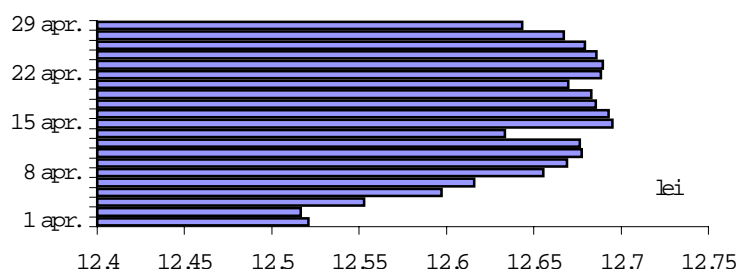
Schimbările în structura masei monetare sunt reflectate în tabelul următor:

Tabelul nr.3. Evoluția structurii masei monetare

Componentele masei monetare	Ian. 2000	Pond.	Febr. 2000	Creșt.	Pond.	Mart. 2000	Creșt.	Pond.	Apr. 2000	Creșt.	Pond.
MASA MONETARA	2519.6	<i>100</i>	2655.7	5.4	<i>100</i>	2749.5	3.5	<i>100</i>	2743.3	-0.2	<i>100</i>
BANI IN CIRCULATIE	1057.9	<i>42.0</i>	1052.2	-0.54	<i>39.7</i>	1109.3	5.4	<i>40.4</i>	1185.6	6.9	<i>43.2</i>
DEPOZITE LA VEDERE	317.2	<i>12.6</i>	359.8	13.4	<i>13.5</i>	378.4	5.2	<i>13.8</i>	327.0	-13.6	<i>12.0</i>
- ale persoanelor juridice	303.6	<i>12.0</i>	345.8	13.9	<i>13.0</i>	363.3	5.1	<i>13.2</i>	312.1	-14.1	<i>11.4</i>
- ale persoanelor fizice	13.6	<i>0.6</i>	14	3.0	<i>0.5</i>	15.1	7.9	<i>0.6</i>	15.0	-0.7	<i>0.6</i>
DEPOZITE LA TERMEN SI PE TERMEN LUNG	361.9	<i>14.4</i>	371.5	2.65	<i>14.0</i>	388.1	4.5	<i>14.1</i>	398.8	2.8	<i>14.5</i>
- ale persoanelor juridice	71.7	<i>2.9</i>	71.0	-1.0	<i>2.6</i>	74.0	4.2	<i>2.7</i>	78.2	5.7	<i>2.8</i>
- ale persoanelor fizice	290.2	<i>11.5</i>	300.5	3.55	<i>11.4</i>	314.1	4.5	<i>11.4</i>	320.6	2.1	<i>11.7</i>
DEPOZITE IN VALUTA STRAINA	781.1	<i>31.0</i>	871.1	11.5	<i>32.8</i>	872.7	0.2	<i>31.7</i>	828.8	-5.0	<i>30.2</i>
- ale persoanelor juridice	463.2	<i>18.4</i>	550.8	19.0	<i>20.7</i>	537.5	-2.4	<i>19.5</i>	492.0	-8.5	<i>17.9</i>
- ale persoanelor fizice	317.9	<i>12.6</i>	320.2	1.0	<i>12.1</i>	335.2	4.7	<i>12.2</i>	336.8	0.5	<i>12.3</i>
INSTRUMENTELE PIETEI MONETARE	1.5		1.3			1.1	-15.4		3.1		<i>0.1</i>

Piața valutară

Graficul nr.10. Evoluția cursului de schimb MDL/USD în aprilie 2000

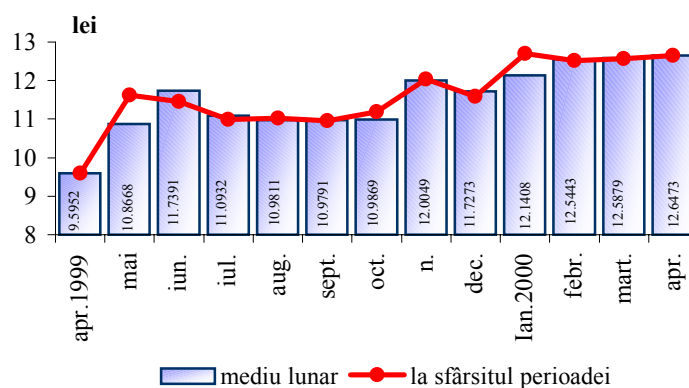

Ca rezultat al evoluției piețelor financiare și valutare pe parcursul ultimelor luni politica valutară a Băncii Naționale a Moldovei are ca obiectiv menținerea și consolidarea nivelului rezervelor valutare ale statului.

În prima jumătate a lunii aprilie *cursul oficial* de schimb al leului moldovenesc (MDL) față de dolarul SUA (USD) a înregistrat o tendință de depreciere de la 12.5209 (la 01.04.2000) până la 12.6952 (la 15.04.2000), iar până la finele lunii s-a apreciat până la 12.6432 MDL pentru 1 USD (graficele nr. 10, 11).

De la începutul anului 2000 leul moldovenesc a marcat o depreciere cu 9.1 la sută în termeni nominali și cu 2.9 la sută în termeni reali. Comparativ cu luna precedentă, MDL în luna aprilie s-a depreciat cu 0.6 la sută în termeni nominali, iar în termeni reali s-a apreciat cu 1 la sută.

Graficul nr.11. Cursul de schimb MDL/USD

Cursul oficial mediu lunar s-a depreciat de la 12.5879 în luna martie până la 12.6473 MDL pentru 1 USD în luna aprilie (graficul nr.11).

Volumul total de dolari SUA tranzacționați în luna aprilie pe piața interbancară de către bănci a constituit 27.9 mil. USD, micșorându-se față de luna precedentă cu 9.4 mil. USD, sau cu 25.2 la sută. Volumul net al operațiunilor Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară este de 2.5 mil. USD (vânzarea - 0, cumpărarea - 2.5 mil. USD).

În luna gestionară, cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a menținut la nivelul lunii precedente, fiind de 0.4420 lei pentru 1 rublă rusească. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească era de 0.4367 lei pentru 1 rublă rusească, iar la sfârșitul lunii de 0.4447 lei.

Casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale băncilor comerciale în luna aprilie au cumpărat 20.3 mil. USD, 1.8 mil. mărci germane, 4.7 mil. ruble rusești, 2259.7 mil. lei românești, 1.2 mil. hrivne ucrainene și au vândut 14.7 mil.

USD, 1.7 mil. mărci germane, 3.7 mil. ruble rusești, 1900.8 mil. lei românești, 1.1 mil. hrivne ucrainene.

Stocul datoriei publice directe și garantate de stat la 30.04.2000 a constituit 984.3 mil. USD, ceea ce include creditele acordate de FMI.

Stocul datoriei externe s-a micșorat cu 12 mil. dolari SUA în mărime nominală. Pe parcursul lunii aprilie s-au făcut trageri ne semnificative în cadrul creditelor deja existente în mărime de 0.5 mil. dolari SUA din care suma cea mai mare revine tragerilor în cadrul creditelor contractate cu garanția guvernului (0.45 mil. USD), iar restul de 0.05 mil. dolari SUA sunt trageri în cadrul datoriei externe directe. Rambursările pe parcursul lunii au constituit suma de 1.9 mil. USD. Aprecierea cursului dolarului SUA, comparativ cu alte valute a contribuit la micșorarea stocului datoriei externe cu 10.6 mil. USD.

Serviciul datoriei externe totale (directă și garantată) pe parcursul lunii aprilie a însumat 3.24 mil. USD.

În anul curent arieratele pe datoria directă acumulate la 30.04.2000 constituiau 3.8 mil. USD, iar arieratele pe datoria garantată de Guvern - 1.63 mil. USD.